

نکات مهمی که در مورد واکسن آنفولانزا باید بدانیم

۱. چرا باید در برابر ویروس آنفولانزا واکسینه شویم؟

- آنفولانزا یک بیماری حاد ویروسی است که از عوارض جدی آن پنومونی، عفونت گوش و سینوس ها، تشدید بیماری های مزمن مانند دیابت، بیماری های قلبی-عروقی و بیماری های ریوی و... می باشد و حتی در موارد شدید می تواند باعث مرگ و میر شود. با توجه به عوارض جدی این بیماری ویروسی می تواند ایجاد کند واکسینایون آنفولانزا می تواند بسیار کمک کننده باشد. واکسن آنفولانزای فصلی بهترین راه جهت کاهش ابتلا به آنفولانزای فصلی و انتقال آن به سایرین است و هرچه افراد بیشتری در برابر این ویروس واکسینه شوند و شیوع آن در جامعه کمتر خواهد شد.

۲. این واکسن به چه افرادی پیشنهاد می شود؟

واکسن آنفولانزا به تمامی افراد بالای ۶ ماه توصیه می شود؛ با این حال با توجه به محدودیت های تامین این واکسن در کشور ما گروه های زیر در اولویت دریافت واکسن هستند:

- شاغلین در مراکز درمانی:

- پزشکان، پرستاران، پرسنل آزمایشگاه و ...
- شاغلین در مهد کودک ها و خانه های سالمندان

- افرادی که در معرض خطر عوارض جدی آنفلوانزا هستند:

- کودکان کمتر از ۵ سال (به ویژه کمتر از ۲ سال).
- افراد ۶۵ سال به بالا.
- زنان باردار و شیرده
- افرادی که در خانه سالمندان زندگی می کنند و افرادی که مدت طولانی در مراکز مراقبتی به سر می برند.

- افراد با بیماری های زیر:

- آسم.
- اختلالات عصبی (شامل اختلالات مغزی، نخاعی، عصب محیطی، اختلالات عضلانی مثل فلج مغزی، صرع (اختلالات تشنج)، سکتة مغزی، کم توانی ذهنی(عقب ماندگی ذهنی)، تاخیر تکاملی متوسط تا شدید، دیستروفی عضلانی یا آسیب طناب نخاعی).
- بیماری های مزمن تنفسی (از جمله بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD) ، فیبروز کیستیک و برونشکتازی).
- بیماری قلبی(بیماری های مادرزادی قلبی، نارسایی احتقانی قلب و بیماری های ایسکمیک عروق کرونر از جمله بیماران با سکتة قلبی).

- بیماری های خونی (از جمله بیماری سلول داسی شکل).
- بیماری های اندوکراین (از جمله دیابت ملیتوس).
- بیماری های کلیوی.
- بیماری های کبدی.
- بیماری های متابولیک (از جمله اختلالات متابولیک ارثی و اختلالات میتوکندری).
- ضعف سیستم ایمنی ناشی از بیماری یا مصرف داروها (افراد مبتلا به HIV، انواع سرطان و بیماران تحت درمان داروهای شیمی درمانی، بیماران دارای پیوند عضو و افرادی که به صورت مزمن با گلوکوکورتیکواستروئید ها درمان می شوند).
- افراد جوان تر از ۱۹ سال که تحت درمان طولانی مدت با آسپرین هستند.
- افراد مبتلا به چاقی شدید (BMI بالاتر از ۴۰).

۳. چه افرادی نباید واکسن آنفولانزا دریافت کنند؟

- اطفال زیر ۶ ماه
- افرادی که به واکسن آنفولانزا یا ترکیبات آن واکنش های حساسیتی شدید و تهدید کننده ی حیات میدهند.

۴. انواع واکسن آنفولانزای موجود در بازار دارویی ایران

- واکسن های ۳ ظرفیتی و ۴ ظرفیتی

- منظور از واکسن های ۳ ظرفیتی و ۴ ظرفیتی چیست؟

- واکسن ۳ ظرفیتی علیه ۲ نوع ویروس آنفولانزای A (H1N1 و H3N2) و یک نوع ویروس آنفولانزای B (سوش brisbane) مصنوعیت ایجاد می کند و واکسن های چهار ظرفیتی علیه ۲ نوع ویروس آنفولانزای A (H1N1 و H3N2) و دو نوع ویروس آنفولانزای B (سوش phuket و سوش brisbane) مصنوعیت ایجاد می کند.

- بنابراین با توجه به اینکه واکسن ۴ ظرفیتی تعداد سوش ویروس بیشتری را پوشش می دهد بنابراین نسبت به واکسن ۳ ظرفیتی اثر محافظتی بیشتری ایجاد می کند. اما در مواردی که واکسن ۴ ظرفیتی در دسترس نباشد استفاده از واکسن ۳ ظرفیتی هم می تواند اثر محافظتی قابل توجهی ایجاد کند.

۵. بهترین زمان جهت دریافت واکسن چه زمانی است؟

- با توجه به این که آنتی بادی ها بر علیه ویروس های موجود در واکسن دو هفته بعد از تزریق واکسن تولید می شود، بهتر است افراد قبل از شیوع آنفلوانزا واکسینه شوند. بهترین زمان واکسیناسیون قبل از شروع فصول سرد و شیوع ویروس آنفلوانزا (اواسط شهریور و اوایل مهرماه) می باشد. اما اگر فردی در زمان یاد شده واکسینه نشود باز هم پیشنهاد می شود که واکسیناسیون علیه آنفلوانزا را انجام دهد چرا که واکسنه شده حتی دیرتر از زمان مقرر هم همچنان می تواند سودمند باشد.

- در صورت وجود بیماری خفیف تب دار تزریق واکسن بلامانع است ولی در صورت وجود بیماری عفونی شدید تا پایان زمان بهبودی کامل واکسیناسیون باید به تعویق بیفتد.

۶. عوارض جانبی شایع ناشی از تزریق واکسن آنفولانزا چیست؟

1. قرمزی محل تزریق
2. تب با درجه ی پایین

3. به صورت بسیار نادر تزریق واکسن می تواند موجب سندرم گیلن باره شود که لازم است ذکر شود احتمال بروز این سندرم در صورت عدم دریافت واکسن و ابتلا به آنفولانزابه مراتب بسیار بیشتر از واکسن می باشد. بنابراین می توان گفت سود ناشی از تزریق واکسن به مراتب بیشتر از عوارض آن می باشد. ضمن اینکه این عوارض بسیار ناشایع می باشد.

۷. نحوه ی تزریق؟

- در بزرگسالان تزریق عضلانی به عضله ی دلتوئید بازو و برای اطفال تزریق در عضله ی ران محل مناسب تزریق می باشد.

۸. دوز مورد نیاز واکسن به چه صورت است؟

- در کودکان ۶ ماه تا ۳ سال: نصف دوز واکسن که در صورتی که برای اولین بار است که واکسن تزریق شود این تزریق باید در یک فاصله ی ۱ ماهه برای دستیابی به پاسخ مناسب بهتر تکرار شود.

- برای اطفال ۳ تا ۸ سال واکسن به صورت کامل تزریق می شود که همانند کودکان ۶ ماه تا ۳ سال اگر برای اولین بار است که واکسن تزریق می شود این تزریق باید در یک فاصله ی ۱ ماهه برای دستیابی به پاسخ مناسب بهتر تکرار شود.

- در تمام افراد بالای ۹ سال تزریق کامل واکسن یکبار در سال پیشنهاد می شود.

نکات قابل توجه: برای سالمندان بالای ۶۵ سال مصرف fluzone high dose پیشنهاد میشود. این نوع واکسن طوری طراحی شده است که باعث پاسخ محافظتی مناسبتری می شود. لازم به ذکر است تا کنون این نوع واکسن در ایران توزیع نشده است.

- تزریق واکسن آنفولانزا همزمان با تزریق سایر واکسن ها به شرط محل تزریق متفاوت تداخلی ندارد.

- شرایط نگهداری واکسن: واکسن باید در دمای ۲-۸ درجه سانتیگراد به دور از نور خورشید نگهداری شود و همچنین از انجماد آن جلوگیری به عمل آید.

- قبل از تزریق ویال را به خوبی تکان دهید . در صورت انجماد یا تغییر رنگ یا وجود ذرات در ویال از تزریق واکسن خودداری کنید .

گردآوری مطالب :

کیمیا نصراللهی (دانشجوی دکتری داروسازی دانشگاه علوم پزشکی همدان)

ویرایش علمی :

دکتر مریم مهرپویا (متخصص داروسازی بالینی، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی همدان)